

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie júl 2011

IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 265/09
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom a jeho uznesením z 18. februára 2009 v konkurznej veci úpadcu M., a. s., K., vedenej krajským súdom o súhlase s predajom majetku úpadcu mimo dražby.</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:</p> <p>«Dňa 16. 8. 2006 Krajský súd v Košiciach vydal Opatrenie, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 8. 2006, ktorým Krajský súd v Košiciach súhlasil s predajom majetku úpadcu M. a. s. K., K., mimo dražby pre T. a. s., T.,. Súd odôvodnil opatrenie tým, že záujemca splnil v 2. kole všetky podmienky stanovené v podmienkach predaja majetku, na rozdiel od druhého záujemcu, ktorý všetky podmienky nespĺnil....</p> <p>Z dôvodu, že voči Opatreniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. 8. 2006, ktorým Krajský súd v Košiciach schválil predaj nehnuteľností uchádzačovi, ktorý neponúkol najvyššiu sumu, nebol prípustný riadny opravný prostriedok, podal sťažovateľ podnet Generálnemu prokurátorovi SR na podanie mimoriadneho dovolania. Podnetu sťažovateľa bolo vyhovené a dňa podala 15. 8. 2007 na Najvyššom súde SR mimoriadne dovolanie. V mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora sa konštatuje, že podľa názoru Generálnej prokuratúry SR došlo postupom Krajského súdu v Košiciach k porušeniu zákona a víťazom ponukového konania sa mala stať K. s. r. o.. Krajský súd v Košiciach sa mal porušenia zákona dopustiť tým, že pri svojom rozhodovaní nebral do úvahy ustanovenia § 2 zák. č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku ako aj inými ustanoveniami tohto zákona. Generálny prokurátor ďalej jednoznačne konštatoval, že sťažovateľ splnil všetky podmienky ponukového konania a keďže podľa názoru generálneho prokurátora nespĺnenie podmienky, ktorá nebola v súlade s prijatým opatrením zo dňa 23. júna 2006, nemôže byť na tarchu sťažovateľovi, sťažovateľ sa mal stať víťazom ponukového konania.</p> <p>1. O mimoriadnom dovolaní rozhodol Najvyšší súd SR uznesením dňa 18. februára 2009 tak, že ho odmietol.</p> <p>2. Najvyšší súd SR odmietol mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora SR. V odôvodnení uznesenia Najvyššieho súdu SR sa uvádza, že „Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po prejednaní veci zistil, že v danom prípade nie sú splnené podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania. Podľa § 243f</p>

	<p>ods. 2 písm. b) O. s. p., mimoriadne dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu súdu, ktorým sa rozhodlo o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, alebo ktorými sa upravuje vedenie konania. V danom prípade súd rozhodol opatrením, ktoré je ako forma rozhodnutia upravené iba zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov. Podľa § 66b ods. 1 uvedeného zákona, súd rozhoduje opatrením, ak ukladá správcovi povinnosť, pri dohliadacej činnosti, ak rozhoduje o ustanovení opatrovníka a osobitného správcu, odmene opatrovníka, predbežnej odmene správcu, zbavení správcu mlčanlivosti, odmene likvidátora alebo, ak dáva súhlas podľa tohto zákona. Podľa ods. 3, proti opatreniam v dohliadacej činnosti súdu a opatreniam, ktorými súd dáva súhlas s výnimkou súhlasu podľa § 28, nie je prípustný opravný prostriedok. Opatrením, ktorým sa dáva súhlas s predajom majetku patriaceho do konkurznej podstaty, neudeluje súd správcovi konkurznej podstaty oprávnenie k takémuto predaju, ale určuje, akým spôsobom bude speňažovanie so zreteľom na podaný návrh správcu, ako jedna z etáp konkurzného konania, prebiehať. Ide preto o rozhodnutie súdu, týkajúce sa postupu konkurzného konania, teda opatrenie, upravujúce vedenie konania. Výrok takéhoto rozhodnutia vyplýva z dohliadacej činnosti súdu a zákon vzhľadom na charakter takéhoto rozhodnutia nepripúšťa proti nemu opravný prostriedok.“</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Ústavný súd posúdil postup najvyššieho súdu a rozhodnutie vydané v konaní sp. zn. 3 M Obdo 4/2007 z hľadiska týchto ústavných kritérií</p> <p>a) z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty,</p> <p>b) z hľadiska rešpektovania požiadavky riadneho odôvodnenia rozhodnutia ako neoddeliteľnej (imanentnej) súčasť základného práva na súdnu ochranu,</p> <p>c) z hľadiska materiálneho chápania práva a ústavnosti.</p> <p>a) Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.</p> <p>Hodnotenie toho, či najvyšší súd mechanizmus podľa § 22 zákona o súdoch fakticky a riadne využíva, je v každej skupine prípadov rozdielnej judikatúry závislé od konkrétnych okolností, spravidla treba zohľadniť predmet konaní, ich skutkovú a právnu náročnosť a z toho vyplývajúce primerané časové obdobie na uplatnenie mechanizmu podľa § 22 zákona o súdoch.</p> <p>Ústavný súd pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou konštatuje, že takýto rozpor sám osebe ešte nemusí byť dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Judikatúra totiž nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to aj pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen dopĺňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená. Každá zmena rozhodovacej súdnej praxe, zvlášť ak ide o prax najvyššej súdnej inštalácie povolanej aj na zjednocovanie judikatúry nižších súdov, je však javom vo svojej podstate nežiaducim. Dokonca, aj keby takéto procedúry neboli pre uvedené prípady ustanovené pozitívnym právom, nič by to nemenilo na povinnosti najvyššieho súdu pristupovať k zmene judikatúry nielen opatrne a zdržanlivo (t. j. výlučne v nevyhnutných prípadoch, opodstatňujúcich prekročenie princípu predvídateľnosti), ale tiež s dôkladným odôvodnením takého postupu. Jeho súčasťou nevyhnutne by malo byť presvedčivé vysvetlenie toho, prečo aj napriek očakávaniu rešpektu k doterajšej rozhodovacej praxi bolo rozhodnuté inak. Takáto argumentácia v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je. Uvedené zásady treba osobitne a dôsledne dodržiavať vtedy, ak je dôsledkom zmeny judikatúry – ako v prerokovávanom prípade – odopretie dovolacieho prieskumu takého rozhodnutia nižšieho súdu, ktoré bolo založené na už prekonanom výklade určitej procesnoprávnej otázky, ak je týmto dôsledkom bezdôvodné odopretie práva na prístup k dovolaciemu súdu (m. m. I. ÚS 178/08).</p> <p>Najvyšší súd v posudzovanom prípade však rozhodol odlišným spôsobom ako už skôr rozhodol v skutkovo i právne porovnateľných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré bola v danej veci sťažovateľkinmu právu poskytnutá odlišná súdna ochrana, než v iných označených skutkovo a právne</p>

porovnateľných konaniach, čím zanedbal svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania a narušil právnu istotu účastníkov konania.

Za takéhoto stavu totiž účastník konania nemôže pri podaní mimoriadneho dovolania v obdobných prípadoch v budúcnosti predvídať, akým spôsobom bude najvyšší súd posudzovať prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku, resp. či nemusí pre jeho neprípustnosť uplatniť sťažnosť na ústavnom súde už proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 178/08 uviedol, že „ak je právo na podanie dovolania zakotvené v právnom predpise, požíva ústavnej ochrany, a to vzhľadom na ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy. Pokiaľ za tejto situácie najvyšší súd zastaví konanie o mimoriadnom dovolaní, poruší tým ústavne garantované právo dotknutého účastníka konania na riadny proces.“. Primerane to platí pre podanie každého mimoriadneho opravného prostriedku.

Odmietnutie mimoriadneho dovolania sťažovateľky podľa § 243f ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) podľa názoru ústavného súdu v danom prípade predstavuje neprípustný zásah do jej právnej istoty a zakladá dôvod na vyslovenie porušenia jej základného podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Najvyšší súd odmietnutie mimoriadneho dovolania odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po prejednaní veci zistil, že v danom prípade nie sú splnené podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania.

Podľa § 243f ods. 2 písm. b) O. s. p., mimoriadne dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu súdu, ktorým sa rozhodlo o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, alebo ktorými sa upravuje vedenie konania.

V danom prípade súd rozhodol opatrením, ktoré je ako forma rozhodnutia upravené iba zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Podľa § 66b ods. 1 uvedeného zákona, súd rozhoduje opatrením, ak ukladá správcovi povinnosť, pri dohliadacej činnosti, ak rozhoduje o ustanovení opatrovníka a osobitného správcu, odmene opatrovníka, predbežnej odmene správcu, zbavení správcu mlčanlivosti, odmene likvidátora alebo, ak dáva súhlas podľa tohto zákona. Podľa ods. 3, proti opatreniam v dohliadacej činnosti súdu a opatreniam, ktorými súd dáva súhlas s výnimkou súhlasu podľa § 28, nie je prípustný opravný prostriedok.

Opatrením, ktorým sa dáva súhlas s predajom majetku patriaceho do konkurznej podstaty, neudeľuje súd správcovi konkurznej podstaty oprávnenie k takémuto predaju, ale určuje, akým spôsobom bude speňažovanie so zreteľom na podaný návrh správcu, ako jedna z etáp konkurzného konania, prebiehať. Ide preto o rozhodnutie súdu, týkajúce sa postupu konkurzného konania, teda opatrenie, upravujúce vedenie konania. Výrok takéhoto rozhodnutia vyplýva z dohliadacej činnosti súdu a zákon vzhľadom na charakter takéhoto rozhodnutia nepripúšťa proti nemu opravný prostriedok.“

Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu z 18. februára 2009 s ohľadom na uvedené kritériá je podľa názoru ústavného súdu nedostatočné a nepresvedčivé.

Podľa názoru ústavného súdu pre náležité odôvodnenie rozhodnutia nepostačuje iba odvolanie sa na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“) so záverom, v ktorom sa konštatuje, že ide o rozhodnutie súdu týkajúce sa postupu konkurzného konania, t. j. opatrenie upravujúce vedenie konania bez toho, aby posúdil, čo je obsahom tohto opatrenia a aké právne dôsledky sú, resp. môžu byť s jeho vydaním spojené, a to najmä z ústavnoprávneho hľadiska. Absencia takéhoto spôsobu odôvodnenia vo svojich dôsledkoch môže tiež zakladať dôvod na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Navyše, ústavný súd uvádza, že podľa § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona (t. j. pred 1. januárom 2006), ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace spravujú podľa doterajších právnych predpisov. Tým sa rozumie v danom prípade zákon č. 328/1991 Zb. Podľa znenia § 66f zákona č. 328/1991 Zb. účinného do 5. októbra 2001 na základe novely č. 328/1991 Zb. realizovanej zákonom č. 397/2001 Z. z. došlo aj k zmene § 66

tohto zákona, pričom podľa nového znenia „Ustanovenia § 221 ods. 1 písm. a) a § 228 a § 243d Občianskeho súdneho poriadku sa na konkurz a vyrovnanie nepoužijú.“. Z citovaného vyplýva, že v období po 5. októbri 2001, t. j. v období relevantnom na posudzovanie veci sťažovateľky, právna úprava využité mimoriadneho dovolania (§ 243e OSP) nevyklučuje, a teda naopak umožňuje. Na túto skutočnosť mal najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu pri svojom rozhodovaní prihliadnuť a vysporiadať sa s ňou. Skutočnosť, že tak neurobil, len zvyrazňuje záver o tom, že v danom prípade nepostupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

c) Ďalej ústavný súd upriamil pozornosť na tú skutočnosť, že odopretie súdnej ochrany vo veciach prieskumu niektorých druhov súdnych rozhodnutí v dovolacom konaní je prípustné v prípadoch, ak tak ustanoví zákon, avšak s výnimkou prípadov, ak ide o právne akty, ktoré napriek ich označeniu treba považovať za rozhodnutia, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd. Táto povinnosť súdu zodpovedá ústavne garantovanému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Ústavný súd už vo veci sp. zn. I. ÚS 37/95 formuloval právny názor, podľa ktorého „Otázku právomoci všeobecného súdu z hľadiska ústavou upraveného práva na súdnu ochranu treba posudzovať v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.“, pričom vo veci sp. zn. PL. ÚS 18/98 tiež zdôraznil, že v prípade, ak dôjde k výkladu právnych predpisov inak ako ústavne konformným spôsobom, „môže to mať dopad na niektoré zo základných práv a slobôd“.

Vychádzajúc z uvedeného je preto úlohou súdu aj pri uplatňovaní jednotlivých právnych predpisov (v danom prípade Občianskeho súdneho poriadku a zákona č. 328/1991 Zb.) zisťovať, či rozhodnutie súdu, ktoré má byť predmetom preskúmania aj v dovolacom konaní na základe podaného mimoriadneho dovolania, je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé zasiahnuť do základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené z tohto preskúmania len z dôvodu jeho formálneho označenia.

Uplatňujúc materiálne chápanie práva, samotný druh, resp. formálne označenie rozhodnutia nemôžu byť samy osebe jediným a rozhodujúcim dôvodom na odmietnutie takéhoto rozhodnutia z hľadiska jeho súdneho preskúmania v dovolacom konaní, ak sú inak splnené podmienky na jeho prieskum, navyše, ak sa môžu týkať základných práv a slobôd, t. j. ak ide o rozhodnutia meritórnej povahy o ústavne garantovanom základnom práve účastníka konania. Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že nie je podstatné to, ako je príslušný (individuálny) právny akt formálne označený (rozhodnutie, opatrenie, oznámenie, vyjadrenie a pod.), ale to, či svojimi účinkami smeruje na konkrétnych adresátov práva, ktorými im zakladá priamo alebo aj sprostredkovane práva alebo povinnosti (m. m. PL. ÚS 21/08).

Vychádzajúc z uvedeného bolo povinnosťou najvyššieho súdu uplatniť ústavne súladný výklad § 243f ods. 2 písm. b) OSP v spojení s § 66f ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb., ktorý vyžadoval, aby najvyšší súd posúdil, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom súčasne nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníkov konania. Najvyšší súd však svojím postupom a rozhodnutím rezignoval na poskytnutie ústavnoprávnej ochrany základných práv sťažovateľky.

Ústavný súd zdôrazňuje, že základnému právu uvedenému v čl. 46 ods. 1 ústavy a právu v čl. 6 ods. 1 dohovoru totiž zodpovedá taký postup súdu, v rámci ktorého hodnotí nielen formálne znaky rozhodnutia predloženého mu na súdne preskúmanie, ale aj to, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníka konania. Postup súdu, v ktorom zanedbal niektorý z týchto prvkov, zakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sumarizujúc svoje doterajšie závery ústavný súd konštatoval, že vzhľadom na v tom čase uplatňovanú odchylnú judikatúru najvyššieho súdu v porovnateľných veciach, odmietnutím mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom v prospech sťažovateľky došlo k neprípustnému zásahu do právnej istoty sťažovateľky, pričom zároveň odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, odvolávajúce sa len na

	<p>formálnoprávne znenie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a zákona č. 328/1991 Zb. a opomínajúce požiadavku ústavne konformnej interpretácie všetkých v danej veci aplikovaných, resp. aplikovateľných právnych noriem nemožno v okolnostiach posudzovanej veci považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Navyše, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v danom prípade založené len na formálnoprávnom posúdení individuálneho právneho aktu (opatrenia krajského súdu) bez zohľadnenia a uplatnenia materiálneho chápania práva (právnych noriem), t. j. bez uplatnenia požiadavky materiálneho posudzovania rozhodnutí orgánov verejnej moci z hľadiska právnych účinkov (dopadov) tohto uznesenia na ústavou chránenú sféru sťažovateľky.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd svojím postupom a uznesením z 18. februára 2009 porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007 Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997 Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998</p>

spisová značka	IV. ÚS 49/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	25. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv postupom okresného súdu v konaní a jeho uznesením z 29. novembra 2010, ktorým nariadil hlavné pojednávanie.</p> <p>Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru, oddelenia vyšetrovania z 13. augusta 2007 vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví a prečin výtržníctva V trestnej veci sťažovateľa podal prokurátor okresnej prokuratúry obžalobu zo 6. augusta 2010.</p> <p>Dňa 29. novembra 2010 sa na okresnom súde uskutočnilo verejné zasadnutie, predmetom ktorého bolo predbežné prejednanie obžaloby. Okresný súd na tomto verejnom zasadnutí namietaným uznesením rozhodol okrem iného o tom, že nariadil termín hlavného pojednávania na 17. január 2011.</p> <p>Sťažovateľ predovšetkým namieta, že v priebehu verejného zasadnutia, ktorého predmetom bolo predbežné prejednanie obžaloby, nebolo jemu ani jeho obhajcom udelené slovo na konečné návrhy a sťažovateľovi nebolo umožnené mať posledné slovo. Takýmto postupom okresného súdu došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do nim označených základných práv.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti príkladmo uvádza, akými konkrétnymi spôsobmi malo dôjsť v priebehu prípravného konania v jeho trestnej veci k závažným porušeniam práva na obhajobu (poukazujúc pritom na skutočnosť, že mu hrozí uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, a teda ide v jeho prípade o dôvod povinnej obhajoby, pričom napriek tomu počas prípravného konania obhajcu nemal a nebolo mu tiež umožnené oboznámiť sa po skončení vyšetrovania s kompletným spisovým materiálom, nebol mu prehratý záznam na DVD nosiči, v spise chýbajú určité dôkazy).</p>
ratio decidendi	<p>Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tom, že okresný súd na verejnom zasadnutí o predbežnom prejednaní obžaloby 29. novembra 2011 nerešpektoval ustanovenia Trestného poriadku o priebehu verejného zasadnutia, keďže neumožnil sťažovateľovi a jeho obhajcom predniesť konečný návrh, v ktorom chceli poukázať na porušenie práv obhajoby v prípravnom konaní a na tom základe navrhnúť, aby okresný súd obžalobu odmietol a vrátil vec prokurátorovi. Rovnako okresný súd podľa</p>

sťažovateľa v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku mu nedal možnosť predniesť posledné slovo.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom v sťažovateľovej veci na okresnom súde 29. novembra 2010 o predbežnom prejednaní obžaloby podanej proti sťažovateľovi prokurátorom okresnej prokuratúry vyplýva, že...Po prednese prokurátora okresný súd prerušil verejné zasadnutie a po prerušení v ňom pokračoval tak, že vyhlásil uznesenie, ktorým nariadil termín hlavného pojednávania na 17. január 2011 a určil poradie výsluchu svedkov a vo zvyšku navrhnuté dôkazy zamietol.

Po vyhlásení uznesenia obhajca sťažovateľa uviedol, že „*My sme sa vôbec nemohli vyjadriť, nakoľko nebolo udelené slovo ku konečnému návrhu podľa § 295 ods. 3 Tr. por.*

Obžalovaný tak isto namietam, že som sa nemohol vyjadriť k tejto podanej obžalobe a to k procesnému pochybeniu v rámci prípravného konania.“.

Následne sťažovateľ namietol zaujatosť zákonného sudcu, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením tak, že predseda senátu sa nevyučuje z rozhodovania v trestnej veci sťažovateľa. Po vyhlásení uznesenia sťažovateľ začal zákonnému sudcovi tykať a vyjadrovať sa na jeho adresu vulgárne.

Proti uzneseniu o nevyučení predsedu senátu zahlásili obhajcovia sťažovateľa sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení.

Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu vysloviť súhlas s tvrdením podpredsedu okresného súdu obsiahnutým v jeho vyjadrení k sťažnosti, že verejné zasadnutie 29. novembra 2011 bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

Obhajoba mohla dôvodne očakávať, že najneskôr po prerušení verejného zasadnutia jej bude udelené slovo na prednesenie konečného návrhu, v rámci ktorého by mohla uviesť svoje konkrétne námietky týkajúce sa zákonnosti prípravného konania, resp. zákonnosti dôkazného materiálu zabezpečeného v prípravnom konaní. Rovnako sťažovateľ mohol odôvodnene a v súlade so zákonom očakávať, že mu súd umožní hovoriť ako poslednému, t. j. bude rešpektovať jeho právo tzv. posledného slova. V tejto súvislosti je potrebné súhlasiť s argumentáciou sťažovateľa, že je „*vecou obžalovaného (presnejšie obvineného) a jeho obhajcu, akú taktiku v priebehu verejného zasadnutia zvolia, a kedy prednesú svoje argumenty. Niet pochyb, že strana obhajoby tak podľa Trestného poriadku môže svoje argumenty predniesť v priebehu vyjadrenia... v konečnom návrhu... alebo obvinený v rámci posledného slova obvineného. V neposlednom rade voľba medzi jednotlivými fázami verejného pojednávania je i vecou vedenia obhajoby, keď má dopad aj na skutočnosť, pod bezprostredným dojomom koho argumentov odchádza senát na poradu. Inými slovami, obvinený a obhajca môžu svoje argumenty predniesť v rámci končenej návrhu alebo posledného slova, aby prokurátor už nemal možnosť na prednesené argumenty reagovať a senát tak odchádzal na poradu pod bezprostredným dojomom prednesu strany obhajoby.*“.

V nadväznosti na citované ústavný súd zdôrazňuje, že poradie prednesov na verejnom zasadnutí ustanovené v § 295 Trestného poriadku nie je samoúčelné, ale naopak, je prejavom efektívneho zabezpečenia ústavou garantovaného práva na obhajobu zo strany zákonodarcu, a teda má nepochybne ústavnoprávny rozmer.

V danom prípade bol podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu, ktorým neumožnil obhajobe predniesť konečný návrh a obvinenému odňať právo tzv. posledného slova, tak ako to predpokladajú ustanovenia Trestného poriadku, nielen nezákonný, ale aj nepredvídateľný, t. j. porušujúci princíp právnej istoty, pričom išlo zo strany okresného súdu o procesné pochybenia takej intenzity, ktoré majú vo svojich dôsledkoch ústavnoprávnu relevanciu. Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať namietaný postup okresného súdu a ani namietané uznesenie z 29. novembra 2010, ktorým tento súd nariadil vo veci sťažovateľa hlavné pojednávanie, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu a jeho uznesením z 29. novembra 2010, ktorým v sťažovateľovej veci nariadil hlavné pojednávanie, došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2

	<p>ústavy, ako aj jeho práva čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z rovnakých dôvodov došlo k neprípustnému zásahu aj do práva sťažovateľa na obhajobu v časti garantujúcej mu možnosť predniesť svoju obhajobu, a to či už samostatne, alebo prostredníctvom obhajcu [čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru].</p> <p>K zásahu do práv sťažovateľa na obhajobu v časti garantujúcej mu poskytnutie primeraného času a možnosti na prípravu obhajoby podľa názoru ústavného súdu nedošlo, keďže priebeh verejného zasadnutia 29. novembra 2010 nemal nijaký dopad na prípravu obhajoby sťažovateľa. K tejto príprave malo totiž nepochybne dôjsť pred verejným zasadnutím.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 166/2010, II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07

spisová značka	IV. ÚS 33/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	25. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených základných práv rozsudkom krajského súdu z 29. marca 2010. Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľky a k nej pripojených listinných dôkazov zistil, že sťažovateľka si v konaní vedenom okresným súdom uplatňovala proti pôvodne šiestim žalovaným jednak vlastnú pohľadávku z titulu neuhradenia nezaplatenej časti ceny diela za zimnú údržbu mestských komunikácií v meste K. a tiež pohľadávku získanú jej postúpením od obchodnej spoločnosti E., s. r. o. (ďalej len „postupca“), za prevzatie a zneškodnenie odpadu. Postúpené pohľadávky vznikli na základe zmlúv uzavretých medzi postupcom a dlžníkom. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že celý nárok sťažovateľky voči žalovaným v 2. až 6. rade z titulu zákonného ručiteľského záväzku zabezpečujúceho pohľadávku sťažovateľky je podľa § 106 Obchodného zákonníka (v znení po 1. januári 2002) nedôvodný.</p> <p>Podľa sťažovateľky spočívajú kľúčové pochybenia krajského súdu najmä v tom, že:</p> <p>a) Krajský súd ignoroval a žiadnym spôsobom v rozsudku neodôvodnil podstatnú námietku sťažovateľky, podľa ktorej celá jeho argumentácia v odôvodnení jeho rozsudku sa viazala iba k následkom postúpenia pohľadávky na ručenie a doručenia oznámenia o jej postúpení ručiteľom, hoci pre správnosť zamietnutia jej žaloby, pokiaľ ide o prvú z uplatnených pohľadávok, ktorej bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená), neuviedol žiaden relevantný dôvod. Na skutočnosť, že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky, poukazovala i vo svojom odvolaní z 22. júna 2009.</p> <p>b) Krajský súd nesprávne právne posúdil nárok sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom, keď vykladá pojem nárok podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka nie ako nárok (ako taký) voči ručiteľovi, ale ako nárok postupníka voči ručiteľovi požadovať plnenie od ručiteľa. Aplikáciou a svojvoľným výkladom § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka krajský súd dospel k záveru, že podľa tohto ustanovenia pri postúpení zabezpečenej pohľadávky vzniká postupníkovi nárok požadovať plnenie od ručiteľov v momente, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca. Pritom podľa názoru sťažovateľky § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka nehovorí o vzniku nároku postupníka z ručenia, ale o prechode práva z ručenia na postupníka.</p>
ratio decidendi	Podstata prvej námietky sťažovateľky spočíva v tom, že krajský súd sa v súvislosti s určením momentu vzniku nároku sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom vôbec nezaoberal (nerozlišoval), či ide o pohľadávku, ktorej veriteľom bola od počiatku sťažovateľka, alebo pohľadávku, ktorú nadobudla postúpením. Táto skutočnosť vyplýva z

odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, podľa ktorého „... žalobca sa domáhal zaplattenia uplatnenej sumy, ktorú nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávky od spoločnosti E. spol. s r. o. ...“.

Na tomto základe sa možno len stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, že krajský súd vznik jej nároku požadovať celé plnenie od žalovaných ako ručiteľov viazal na oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom ručiteľom, teda už za právnej úpravy účinnej od 1. januára 2002 vylučujúcej zákonné ručenie obchodných spoločností, hoci nesporne časť uplatňovaného nároku bola jej pôvodnou pohľadávkou (nebola jej postúpená). Krajský súd na uvedené a listinnými dôkazmi preukázané sťažovateľkine tvrdenia (že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky) bez relevantného dôvodu neprihliadol.

V okolnostiach posudzovanej veci treba námietku sťažovateľky o tom, že vo vzťahu k prvej pohľadávke bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená), považovať za argument, ktorý je pre rozhodovanie súdu v príslušnej časti posudzovanej veci rozhodujúci, t. j. taký, ku ktorému bolo nevyhnutné formulovať v odôvodnení namietaného rozhodnutia špecifickú (konkrétnu) odpoveď. Za okolností, keď krajský súd na túto námietku sťažovateľky v odôvodnení namietaného rozsudku vôbec nereagoval, nemožno jeho rozhodnutie vo vzťahu k tejto námietke považovať za ústavne konformné. V danom prípade bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné, aby sa odvolací súd s touto podstatnou námietkou sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal. Ak tak krajský súd neurobil, treba považovať namietaný rozsudok v tejto časti za zjavne neodôvodnený, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný, čo zakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pre účely posúdenia druhej sťažnostnej námietky sťažovateľky sa ústavný súd musel zaoberať ústavnou konformitou interpretácie relevantných ustanovení Obchodného zákonníka krajským súdom ako súdom odvolacím.

Žalovaní v 2. až 6. rade ako právnické osoby – obchodné spoločnosti (spoločnosti s ručením obmedzeným) boli zriadené jediným spoločníkom – Mestom K., a to od ich založenia až do času vzniku žalovaných pohľadávok, preto takto založené spoločnosti ex lege ručia navzájom za svoje záväzky.

Základnými podmienkami tohto zákonného ručenia (ručenia, ktoré vzniklo zo zákona) je existencia (vznik) záväzku a existencia tzv. „jednoosobových“ spoločností s ručením obmedzeným, z ktorých u jednej z nich došlo ku vzniku záväzku. Z toho možno logicky vyvodiť, že uvedené podmienky musia nastať za účinnosti právnej úpravy upravujúcej toto ručenie (§ 106 ods. 1 druhá veta Obchodného zákonníka).

V posudzovanom prípade ani krajský súd nemal pochybnosti o tom, že právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 31. decembrom 2001 („V prejednávacom prípade právny vzťah ručenia vznikol za účinnosti právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2001“).

Pre vznik zákonného ručenia je rozhodujúca existencia platného záväzku, ktorý sa ručením zabezpečuje. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, ktoré krajský súd nespochybnil, vyplýva, že v danom prípade peňažné záväzky na úhradu ceny diela vznikli 17. júla 2000, 1. marca 2001, 17. marca 2001 okamihom ich splatnosti, keď súčasne vznikla povinnosť dlžníka plniť a zároveň právo veriteľa na prijatie plnenia.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vyzvala dlžníka na zaplattenie prvej pohľadávky listom z 20. marca 2001 (doručený dlžníkovi 22. marca 2001), na zaplattenie svojej druhej pohľadávky listom z 8. februára 2001 (doručený dlžníkovi 8. februára 2001) a na zaplattenie ďalšej pohľadávky listom z 9. júla 2001 (doručený dlžníkovi 9. júla 2001). Postupca oznámil žalovaným v 2. až 6. rade postúpenie predmetných pohľadávok sťažovateľke svojimi listami z 10. apríla 2002, ktoré si žalovaní prevzali 11. apríla 2002.

V prípade, že dôjde k postúpeniu pohľadávky zabezpečenej ručením, nový veriteľ vstupuje do právneho postavenia pôvodného veriteľa a táto zmena nemá žiadny dopad na právny režim zabezpečovacích záväzkov (práv a povinností). Záväzok ručiteľa sa mení len v osobe veriteľa, teda v osobe, ktorej pohľadávkou ručiteľ ručením zabezpečuje. Obsah záväzku sa nemení (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

	<p>sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).</p> <p>S postúpenou pohľadávkou prechádza nielen jej príslušenstvo, ale aj všetky práva s ňou spojené vrátane práv vyplývajúcich zo zabezpečenia záväzkov, teda aj ručenie. Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávku a vo vzťahu k veriteľovi sa prejavuje ako právo veriteľa na zabezpečenie pohľadávky (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).</p> <p>Z dosiaľ uvedeného možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' (aj) záver, že zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností. Ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje (§ 311 ods. 1 Obchodného zákonníka).</p> <p>V posudzovanom prípade krajský súd ako odvolací súd vyslovil v súvislosti s nárokom sťažovateľky požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov (iný) právny záver, podľa ktorého je pre jeho vznik rozhodujúce doručenie výzvy na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom žalovaným ako ručiteľom (11. apríl 2002), z čoho s poukazom na § 106 Obchodného zákonníka účinného od 1. januára 2002 vyvodil, že žalovaní v 2. až 6. rade za záväzky dlžníka neručia.</p> <p>Tento právny záver formuloval krajský súd v namietanom rozsudku bez primeraného odôvodnenia [krajský súd až vo vyjadrení z 12. októbra 2010 na základe výzvy ústavného súdu odôvodňuje svoj postup a rozhodnutie z 29. marca 2010, pričom svoj názor opiera aj o ustálenú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (nález pléna zo 4. februára uverejnený pod č. 63/1997 Sb.), pozn.], čo ústavný súd považuje za prejav formalistického prístupu k interpretácii relevantných právnych noriem, ktorý má vo svojich dôsledkoch prvky arbitrárnosti, resp. ide o právny záver, ktorý možno považovať z ústavného hľadiska za zjavne neodôvodnený.</p> <p>V okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd v zhode so sťažovateľkou považuje za vhodné poukázať na ňou citované právne názory (pozri časť I tohto nálezu) obsiahnuté v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 25/05, podľa ktorých „časový konflikt právnych úprav je spojený v každom prípade so zásahom do princípov rovnosti a dôvery občana v právo. Posudzovanie tohto konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušilo princíp právnej istoty ako ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovalo.“. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v danom prípade z dvoch do úvahy prichádzajúcich výkladov relevantných právnych noriem zvolil taký, ktorý nekorešponduje spravodlivému usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi posudzovaného súdneho konania, ktoré je základným prejavom materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti (porovnaj IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 atď.) a zároveň aj kľúčovým imperatívom pre výklad a aplikáciu právnych noriem uskutočňovaných všeobecným súdom. Ak už krajský súd zvolil druhý z možných prístupov k usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi konania, bolo nevyhnutné, aby svoje právne závery presvedčivým spôsobom odôvodnil, a tým preukázal aj ich ústavnú akceptovateľnosť.</p> <p>Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu aj vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky treba preto aj s ohľadom na uvedené skutočnosti považovať podľa názoru ústavného súdu za porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však postup a predmetné rozhodnutie krajského súdu uvedené atribúty nespĺňa.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26 Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997 a Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998 PL. ÚS 25/05</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	IV. ÚS 73/2011
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	25. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	S'ťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súduv dedičskom konaní, ktoré začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd konštatoval, že v danom prípade ide o konanie vo veci dodatočného prejednanie novoobjaveného majetku po poručiteľke, pričom dedičské konania tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, v rámci ktorej existuje stabilizovaná judikatúra, a preto nemožno namietané konanie považovať za právne zložité. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, ústavný súd nehodnotil konanie ako skutkovo zložité, aj keď k určitému predĺženiu dedičského konania prispela skutočnosť, že v priebehu konania jeden z účastníkov zomrel. Dĺžka trvania konania súdu prvého stupňa (viac ako 6 rokov) bez jeho právoplatného skončenia nezodpovedá podľa názoru ústavného súdu právnej a skutkovej zložitosti veci.</p> <p>2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania. Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania urobil s'ťažovateľ (odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 16. júna 2005, ktorým odmietol návrh s'ťažovateľa na dodatočné prerokovanie dedičstva, doručené okresnému súdu 5. septembra 2005, opravený návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva doručený okresnému súdu 13. októbra 2006, „návrh na delenie parciel“ doručený notárke 3. marca 2008, odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 3. júna 2008, ktorým okrem iného určil všeobecnú cenu novoobjaveného majetku po poručiteľke a potvrdil nadobudnutie dedičstva medzi dedičov, doručené okresnému súdu 15. júla 2008, nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania doručený okresnému súdu 7. októbra 2008), objektívne vplývajú na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s týmito návrhmi s'ťažovateľa musel zaoberať. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, ale na ktorých uplatnenie má s'ťažovateľ právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jeho ľarchu. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu spisu nevyplývajú skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné s'ťažovateľovi pripísať negatívny podiel na doterajšej dĺžke tohto konania.</p> <p>3. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v predmetnej veci vrátane postupu vo veci konajúcej notárky ako súdnej komisárky. Ústavný súd dospel k záveru, že v postupe okresného súdu sa vyskytujú kratšie obdobia nečinnosti, ktoré samy osebe neznamenajú však zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré by viedli k vysloveniu porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd predovšetkým nekonal vo veci efektívne a sústredene. Potvrzuje to najmä skutočnosť, že krajský súd ako odvolací súd v priebehu tohto konania z dôvodu procesných pochybení okresného súdu zrušil dve jeho procesné rozhodnutia v predmetnej veci, pričom v oboch prípadoch vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ako nesústredené sa tiež javí zaslanie spisu notárke 11. januára 2007 bez toho, aby tento obsahoval poverenie, ako aj vrátenie spisu notárke vo veci konajúcou sudkyňou 24. mája 2007 pre nedostatky v jej postupe.</p> <p>Uvedený postup okresného súdu, resp. ním poverenej notárky ako súdnej komisárky v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a</p>

	<p>účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Vychádzal pritom zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej úkony notárov ako súdnych komisárov v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť príslušný všeobecný súd (pozri napr. III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, II. ÚS 132/05, I. ÚS 39/06). Napriek tomu, že okresný súd (resp. ním poverená notárka ako súdna komisárka) vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, doručoval písomnosti, konanie nie je ani po šiestich rokoch od podania návrhu právoplatne skončené, čím sa mu nepodarilo odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa, v ktorom sa nachádza. Ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že aj samotný okresný súd priznal prietahy v namietanom konaní.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe svojich zistení rozhodol, že neefektívnou činnosťou okresného súdu, resp. ním poverenej notárky ako súdnej komisárky došlo k zbytočným prietahom v namietanom súdnom konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 2500€.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, II. ÚS 132/05, I. ÚS 39/06

spisová značka	IV. ÚS 50/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	2. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu s príslušenstvom z titulu zmluvného nároku o zaplatenie sumy s prísl., ktorý sťažovateľke vznikol z lízingovej zmluvy. Konanie začalo v roku 2001.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáha zaplatenia sumy z titulu zmluvného nároku, ktorý sťažovateľke vznikol z lízingovej zmluvy. Ústavný súd z obsahu spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu a nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín nezistil žiadnu právnu ani skutkovú zložitnosť veci, ktorá by mohla aspoň čiastočne ospravedlniť doterajšiu – zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania.</p> <p>2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd hodnotí ako aktívne a súčinnosťné, sťažovateľka reagovala na výzvy okresného súdu, označovala dôkazy na preukazovanie svojich tvrdení a počas celej doby konania bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. V správaní sťažovateľky teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu.</p> <p>3. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v sťažovateľkinej veci okresný súd konal plynulo len v období od podania návrhu (13. novembra 2001) do 22. februára 2002, keď odporca podal odpor proti platobnému rozkazu okresného súdu z 2. februára 2002. V ďalšom období bolo namietané konanie poznačené neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu. Potvrďuje to okrem iného skutočnosť, že okresnému súdu trvalo viac ako päť rokov rozhodovanie o žiadosti odporcu o oslobodenie od súdnych poplatkov (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov odporca podal 22. februára 2002, pričom rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov okresného súdu po predchádzajúcom zrušení krajským súdom nadobudlo právoplatnosť až</p>

	<p>28. augusta 2007), a tiež to, že okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci až na 22. august 2011 po predchádzajúcom vyžiadaní spisu ústavným súdom v súvislosti s prípravou rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľky. Za daných okolností je za súčasný stav namietaného konania, ktoré nebolo právoplatne skončené po viac ako deviatich rokoch od podania návrhu, nepochybne zodpovedný okresný súd.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že neodôvodnenými obdobiami nečinnosti a neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu, predovšetkým doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania, dlhodobého obdobia neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € primerané okolnostiam posudzovanej veci.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 41/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	25. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o „ <i>návrhu sťažovateľov na odstránenie čiernej stavby a návrhu na stanovenie povinnosti strpieť vstup na pozemok</i> “. Konanie začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na odstránenie stavby a o návrhu na určenie povinnosti strpieť vstup na pozemok, konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložitú. Ústavný súd zároveň pripúšťa, že zo skutkového hľadiska je vec zložitejšia, a to najmä s ohľadom na potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie, predovšetkým z dôvodu nevyhnutnosti vyriešenia zásadnej otázky týkajúcej sa vlastníctva k predmetnej veci, o ktorú v namietanom konaní ide.</p> <p>2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pokiaľ okresný súd vo svojom vyjadrení poukazuje okrem iného na to, že priebeh konania negatívne ovplyvnili sťažovatelia v súvislosti s požiadavkou úpravy petitu a návrhom na vstup do konania na strane navrhovateľov v 3. a vo 4. rade, ústavný súd tento názor okresného súdu síce akceptuje, avšak zároveň poukazuje na svoju štandardnú judikatúru (napr. m. m. I. ÚS 191/04, IV. ÚS 187/07), podľa ktorej využitie možností daných sťažovateľovi (ako účastníkovi konania) procesnými predpismi (napr. zmeny návrhu) na uplatňovanie a presadzovanie svojho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prietahy, ktoré by bolo možné pripísať na jeho ťarchu.</p> <p>3. Z prehľadu procesných úkonov vyplýva, že postup okresného súdu v namietanom</p>

	<p>konaní bol v zásade plynulý, v jeho doterajšom priebehu došlo len k niekoľkým obdobiam krátkodobej nečinnosti, ktoré by samy osebe nezakladali dôvod na to, aby ústavný súd vyslovil, že v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd ale vzal do úvahy doterajšiu dĺžku namietaného konania (návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 22. decembra 2006 a okresný súd vyhlásil rozsudok vo veci samej až 29. marca 2011, t. j. po viac ako štyroch rokoch, pozn.) a v súlade so svojou judikatúrou konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľná už samotná skutočnosť, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená po viac ako štyroch rokoch od jeho začatia, a to aj napriek tomu, že v danom prípade ústavný súd pripúšťa určitú mieru skutkovej zložitosti veci (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09).</p> <p>Ústavný súd v súvislosti s uvedeným poukazuje aj na námietku sťažovateľov týkajúcu sa neefektívnej činnosti okresného súdu v namietanom konaní (opakovaná ohliadka miesta, opakované výsluchy svedkov), vo vzťahu ku ktorej sa nestotožňuje s odôvodnením zákonného sudcu obsiahnutým v jeho vyjadrení k sťažnosti z 28. novembra 2010. Podľa názoru ústavného súdu neboli uvedené procesné úkony ani s prihliadnutím na skutkovú zložitost' veci, o ktorú v danom prípade ide, nevyhnutné na riadne zistenie skutkového stavu a následné odstránenie právnej neistoty účastníkov konania</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 250 € každému zo sťažovateľov v 1. a 2. rade v danom prípade za primerané finančné zadost'učinenie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09

spisová značka	IV. ÚS 96/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	25. mája 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o vyporiadaní BSM. Ústavný súd z obsahu spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu a nimi predloženej na vec sa vzťahujúcej dokumentácie nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, pripustil však určitú zložitost' veci po skutkovej stránke, na ktorú upozornil vo svojom vyjadrení aj predseda okresného súdu. Ústavný súd ale zároveň konštatoval, že faktická zložitost' veci v žiadnom prípade nemôže ospravedlniť doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania.</p> <p>2. Správanie sťažovateľky ako účastníka konania ústavný súd hodnotí ako aktívne a súčinnosťné, sťažovateľka reagovala na výzvy okresného súdu, zúčastňovala sa jednotlivých pojednávaní, označovala dôkazy na preukazovanie svojich tvrdení a počas celej doby konania bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. V správaní sťažovateľky teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu.</p> <p>3. Pri hodnotení postupu okresného súdu ústavný súd v prvom rade vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku namietaného konania, ktoré začalo doručením návrhu 21. septembra 2005, t. j. trvá do dňa rozhodovania ústavného súdu viac ako 5 a pol roka bez toho, aby okresný súd v ňom meritórne rozhodol, čo je aj pri zohľadnení faktickej zložitosti veci zjavne neprimerané požiadavkám vyplývajúcim z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Doterajšiu z ústavného hľadiska neakceptovateľnú dĺžku namietaného</p>

	<p>konania spôsobilá najmä neefektívna činnosť okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého posudku. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie už uznesením z 10. mája 2007 a ustanovenému znalcovi spis predložil 17. augusta 2007, pričom spis mu bol vrátený po viac ako troch rokoch bez vyhotovenia znaleckého posudku. Okresný súd síce ustanovenému znalcovi uložil viackrát v priebehu konania poriadkové pokuty v súvislosti s jeho nečinnosťou, ale uplatňovanie týchto poriadkových opatrení bolo zjavne neefektívne, keďže okresný súd mohol a mal zistiť, že ustanovený znalec bol už dňom 11. apríla 2008 vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedené zistenie ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02, IV. ÚS 207/08).</p> <p>Na tomto základe ústavný súd vzhľadom na doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania a neefektívnu činnosť okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania rozhodol, že doterajším postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02, IV. ÚS 207/08</p>

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

